Slutseminarium Kraftsamling Vindkraft i Jönköpings län

22 november 2022

Varmt välkomna!

Vilka är vi och vilka är ni?

Agenda

09:00 Inledning och tillbakablick

09:15 Presentation Svensk vindkraft

10:00 Diskussion

10:15 Fika

10:45 Utvärdering och framåtblick

11:10 Diskussion

11:40 Sammanfattande avslutning

12:00 GEMENSAM LUNCH

Kort om projektet

- **Ansvariga:** Energikontor Norra Småland och Länsstyrelsen
- **Genomförande:** Sep 2020 t.o.m. dec 2022
- **Finansiär:** Energimyndigheten
- **Mål:** Skapa förutsättningar för god fysisk planering av vindkraft samt en effektiv och tydligare tillståndsprocess genom utvecklad samverkan och ökad kunskap hos kommunerna och länsstyrelsen i Jönköpings län, som syftar till att främja nya etableringar i länet.
- **Målgrupp:** Inspektörer, planarkitekter, strateger, politiker och Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Aktiviteter

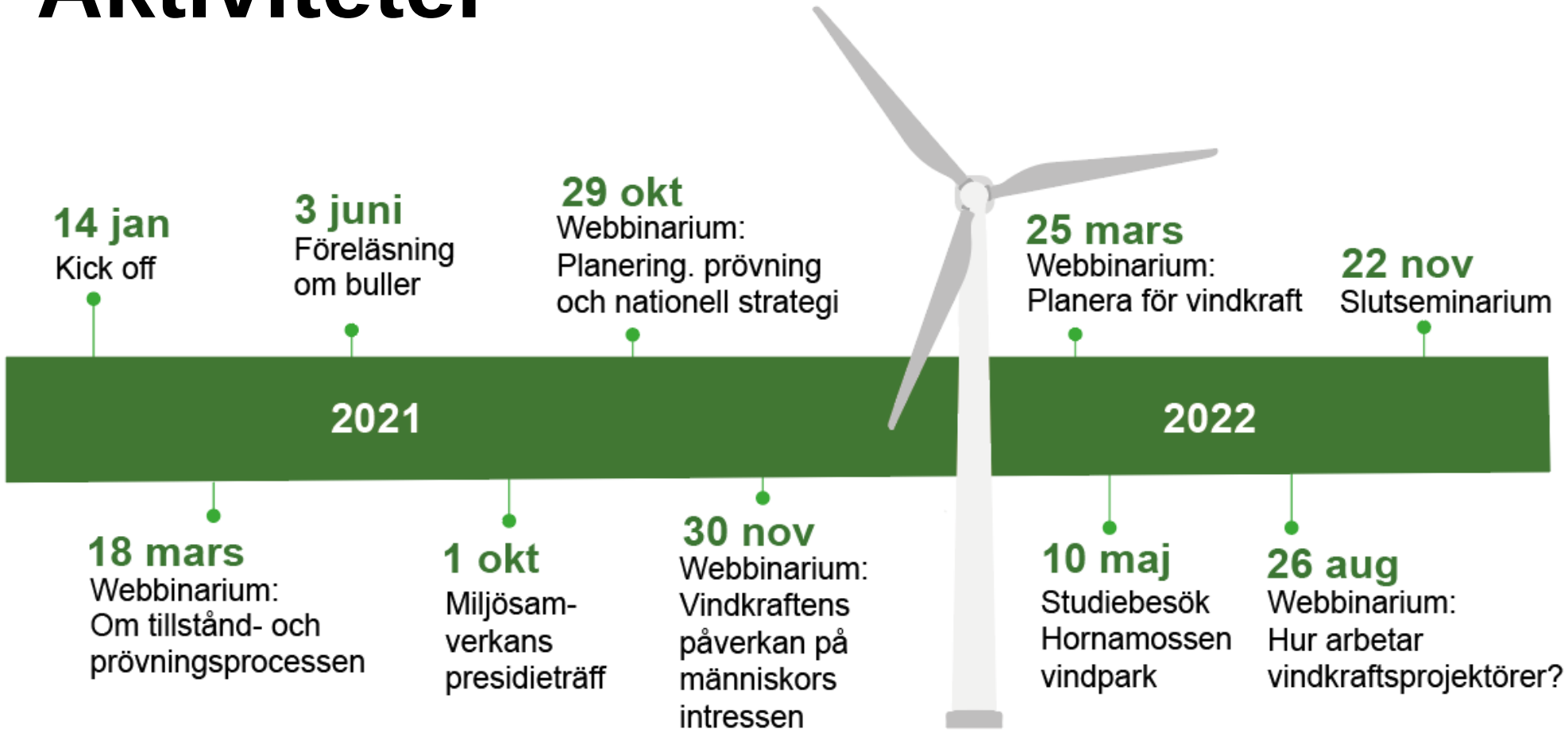

Exempel på teman

- Nationell strategi
- Kommunala vetot
- Tillståndsprocessen
- Översiktsplanens roll
- Landskap och planering
- Sociala konsekvenser, förankring
- Lokal kompensation
- Samhällsnytta och ekonomi
- Vindkraftsprojektörers perspektiv
  - Val av område
  - Kommunikation
  - Förankring
- Buller
- Teknikutveckling och framtidens vindkraft
- Vindkraftens roll i energisystemet
- Studiebesök

Buller-föreläsning

- Vindkraft lägre begränsningsvärde än trafik, industri mm
- Källjud 102-106 dBA
- Normalt och onormalt ljud
- Åtgärder för att sänka ljudnivån
- Lågfrekvent – Liten risk, men riktvärden inomhus
- Infraljud: Inga bevis på negativa hälsoeffekter (Naturvårdsverket)

Teknikutveckling

- Högre verk med längre rotorer
- Högre effekt och kapacitet
- Lägre kostnad för investering och produktion

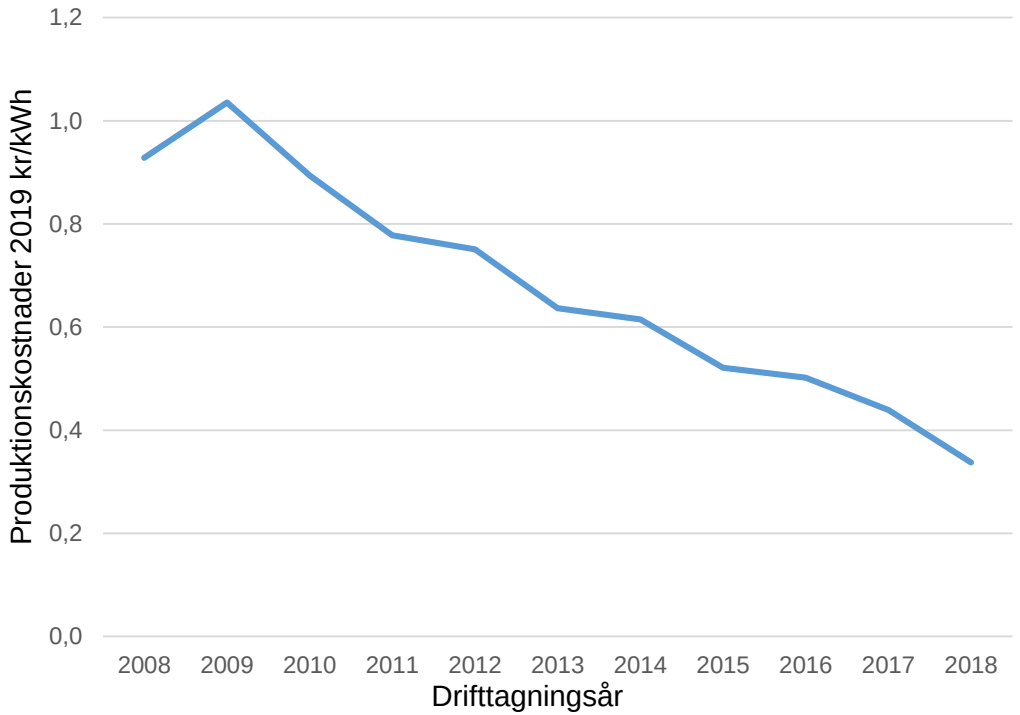

Vindkraftens roll i energisystemet

Energimyndigheten 2022-03-25

- Alla typer av fossilfri elproduktion behövs
- Vindkraften behöver öka även i ett scenario med kärnkraft
- Fokus på havsbaserad vindkraft

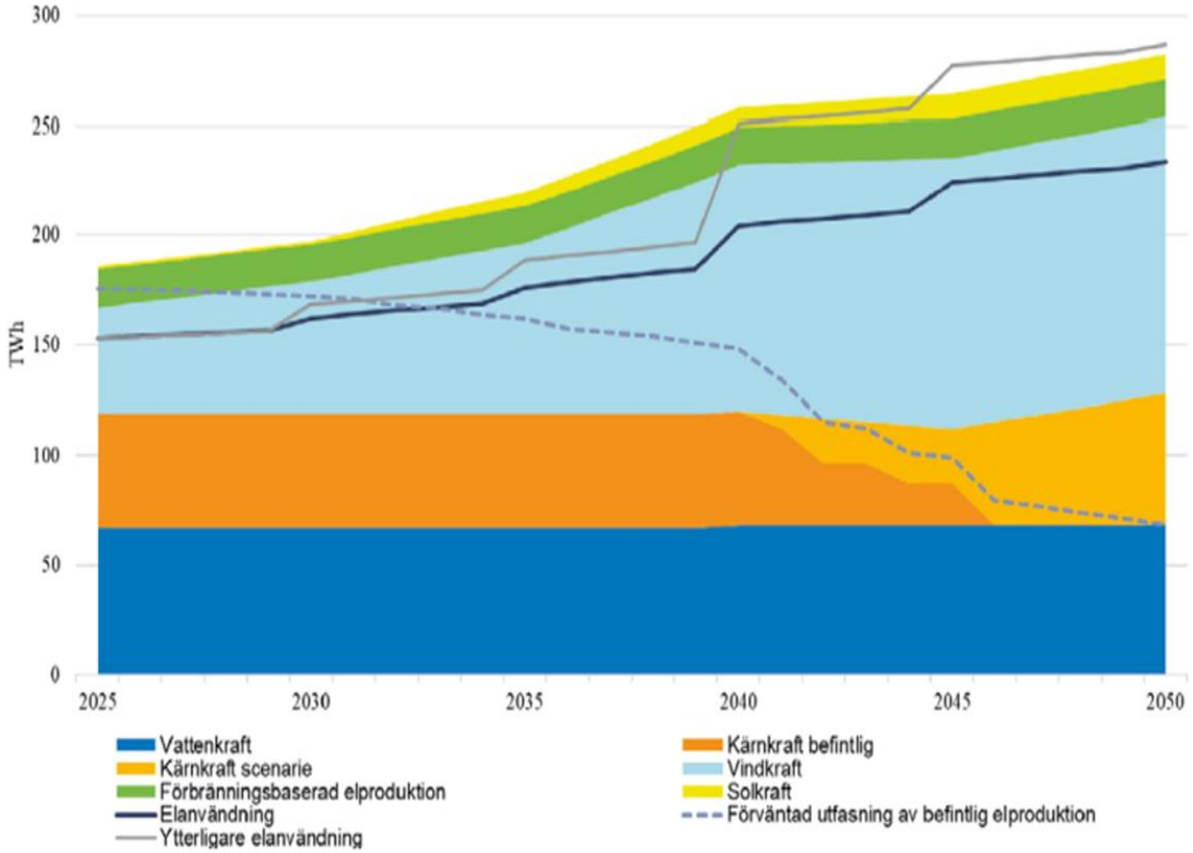

Studiebesök Hornamossens vindpark 10 maj 2022

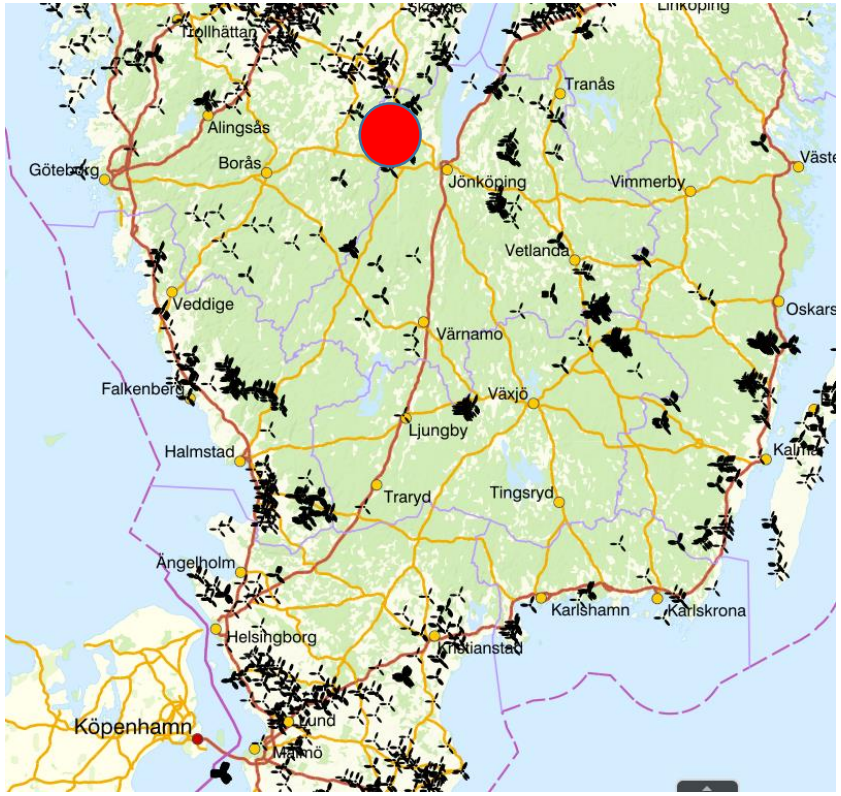

ENERGI KONTOR Norra Småland

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Presentation Svensk Vindkraft
Cecilia Dalman Eek

Paus till 10:45

Tankar från projektet

Sammanfattning av synpunkter från utvärderingar och diskussioner

Önskan om mer kunskap hos politiker

- Väldigt olika kunskapsnivå, olika intressen
- Önskemål:
  - studiebesök och utbildning
  - mer info om miljöpåverkan och påverkan på människor.

Finns en osäkerhet kring hur vetot ska användas

- Klarhet önskas hur vetot ska användas
  - Veto-frågan knepig, bra att det utreds.
  - Bra att vetot finns, men borde komma tidigare i processen.
  - Olika kommuner använder vetot på olika sätt, mer kunskap och vägledning önskas.
  - Politiker kan även blanda ihop vetofrågan med prövningsfrågan

Mer vägledning och underlag

- Mer underlag för planerare
  - t.ex. en checklista med vad ska tas hänsyn till, information om utpekade lämpliga områden, gemensamma planeringsunderlag för buffertzoner för minsta avstånd från vindkraftverken, fågelintressen m.m.
- Tydligare och tidigare vägledning i översiktsplaneringen
- Mer statlig styrning och förtydliganden i riksintressebeskrivningar, såsom riksintresse försvarsmakten.

Mer kunskap och information efterfrågas

- Fördjupad utbildning för inspektörer
- Mer kunskap om t.ex:
  - påverkan på fladdermöss
  - insekter och fåglar
  - buller och infraljud
  - vindkraftsprojektörernas perspektiv.

Opinion och oro mot vindkraft

- De flesta klagomål har handlat om buller och ljus
- Lokal oro, motstånd och starka känslor skapar hinder
- Kunskap och erfarenhetsutbyte efterfrågas om:
  - goda exempel hur konflikter hanteras
  - hur man hanterar frågor från medborgare

Svårt att hitta lämpliga platser

- Svårare att hitta yta när verken blir högre
- Försvarsmaktens intressen svåra förutse, bland annat militära skyddsområden
- Konflikt mellan att antingen störa människor eller placera verk i orörd natur och naturintressen
- Relativt tätbefolkat – svårt med större vindkraftsparker.
- Finns bra lägen som inte utnyttjats.

Skapa delaktighet och gynna lokala aktörer

- Viktigt att lyfta goda exempel på hur bygden har gynnats
  - Bygdepeng kan motivera liksom att erbjuda delägande
  - Involvera lokala företag, föreningar och näringslivet
- Dialog, förankring och att skapa delaktighet tidigt är viktigt

Samverkan

- Önskemål om mer samverkan mellan kommuner och med Länsstyrelsen
- En samarbetsyta önskas där man kan bolla olika frågor med varandra och få stöd från andra kollegor i de olika kommunerna.
- Hur kan samverkan fortsätta när projektet är slut? Kan Länsstyrelsen t.ex. ha med vindkraft i något av sina nätverk som träffas regelbundet?

Sammanfattning av synpunkter

1. Mer kunskap efterfrågas hos politiker
2. Osäkerhet kring hur vetot ska användas
3. Vägledning önskas till planerare
4. Inspektörer efterfrågar kunskap
5 Opinion och oro mot vindkraft – hjälp önskas att hantera konflikter
6. Svårt hitta lämpliga platser
7. Gynna lokala aktörer, delaktighet
8. Samverkan behövs

Nationell strategi för vindkraft

Energimyndigheten och Naturvårdsverket, januari 2021 (rapport *ER 2021:2)*

Myndighetsinitiativ inom miljömålsrådet

Syfte

- Nationell samsyn om utbyggnadsbehov och strategi
- Fördelning över hela Sverige utifrån elförsörjning och annan markanvändning

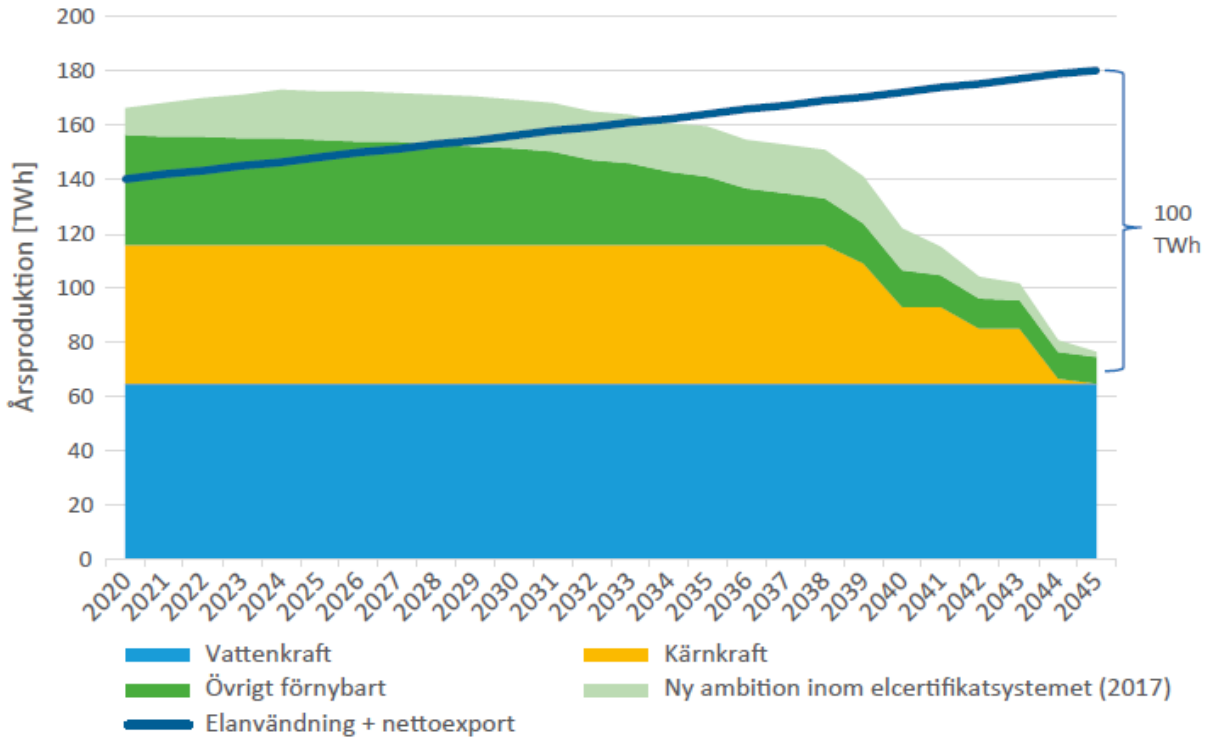

Förslag nationell strategi för vindkraft

1. En utvecklad planeringsprocess
   - Reg. Utbyggnadsbehov, 80 + 20 Twh
   - Reg. analys och planeringsunderlag => Kommunal planering (ÖP)

2. Förändrad kommunal tillstyrkan
   - Tidigare och tydligare veto - förslaget stoppat av riksdagen juni 2022

3. Åtgärder för lokal och regional nytta
   - Bygdemedel
   - Återförande av fastighetsskatt till kommunen
   - Lokalt ägande

   } Studie – ej skarpa förslag

4. Övrigt som tas upp i strategin
   - Regionala projekt, Samexistens FM, Elnät, forskningsbehov buller

Regional fördelning av utbyggnadsbehovet

	Fördelning, TWh	Antal verk*	Ytanspråk* km²	Planerings-yta** km²	Total landyta*** km²	Ytanspråk, %	Planerings-yta, %
Stockholms län	2	95	90	270	5 581	1,6%	4,8%
Uppsala län	2,5	119	113	338	7 784	1,4%	4,3%
Södermanlands län	2	95	90	270	5 521	1,6%	4,9%
Östergötlands län	2,5	119	113	338	9 509	1,2%	3,5%
Jönköpings län	3	143	135	405	9 578	1,4%	4,2%
Kronobergs län	2	95	90	270	7 723	1,2%	3,5%
Kalmar län	3	143	135	405	10 149	1,3%	4,0%
Gotlands län	1	48	45	135	3 003	1,5%	4,5%
Blekinge län	0,5	24	23	68	2 546	0,9%	2,7%
Skåne län	2,5	119	113	338	10 060	1,1%	3,4%
Hallands län	2	95	90	270	4 870	1,8%	5,5%
Västra Götalands län	7,5	357	338	1 013	21 488	1,6%	4,7%
Värmlands län	5	238	225	675	15 832	1,4%	4,3%
Örebro län	2,5	119	113	338	7 753	1,5%	4,4%
Västmanlands län	2	95	90	270	4 795	1,9%	5,6%
Dalarnas län	7,5	357	338	1 013	25 181	1,3%	4,0%
Gävleborgs län	7,5	357	338	1 013	16 580	2,0%	6,1%
Västernorrlands län	7,5	357	338	1 013	19 856	1,7%	5,1%
Jämtlands län	7,5	357	338	1 013	43 647	0,8%	2,3%
Västerbottens län	7,5	357	338	1 013	49 292	0,7%	2,1%
Norrbottens län	10	476	450	1 350	87 005	0,5%	1,6%

Regionala analyser - status

- Uppdrag till alla länsstyrelser uteblev
- Pilotarbete i Dalarna och Värmland, klart våren 2024
  - Planeringsunderlag som visar potential för vindkraft
  - Kan länens beting uppnås? (möjligheter/begränsningar)
  - Samverkan Försvarsmakten

Översiktskarta som visar mycket bra vindläge och bra vindläge från klasserna 1-3

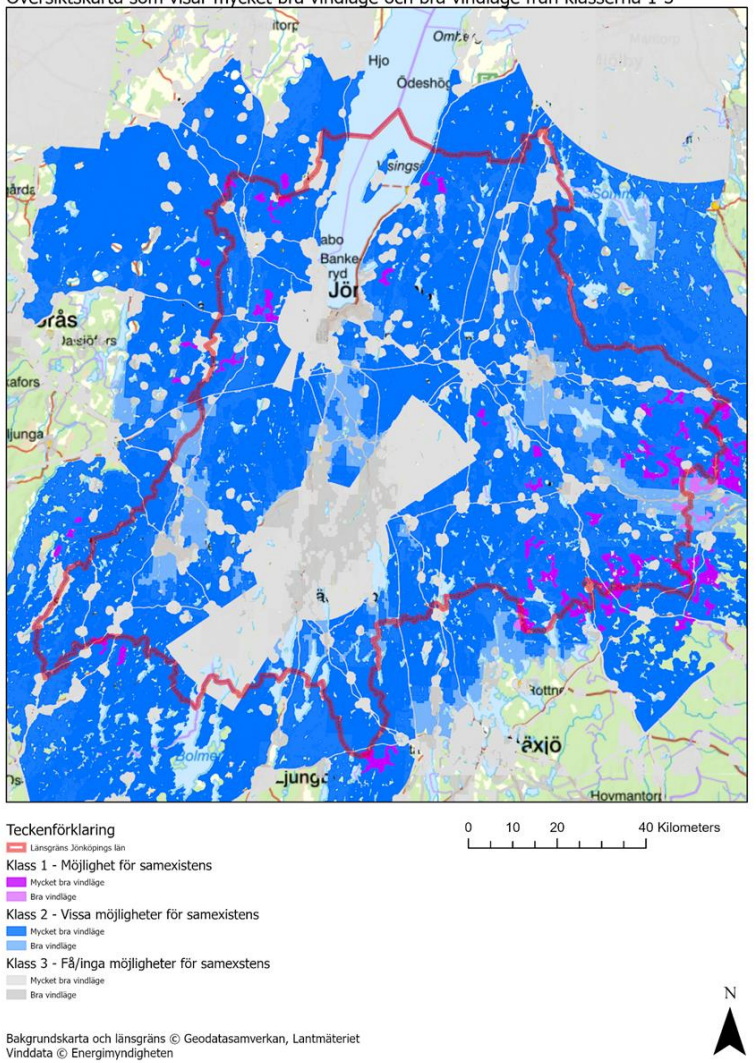

Inledande GIS-studie Jönköpings län

Fokus på klass 1-områden

Behov enligt Nat strategi:

- Fördelning: 3 TWh
- Antal verk: 143 st
- Ytanspråk: 135 km^2
- Planeringsyta: **405 km^2**

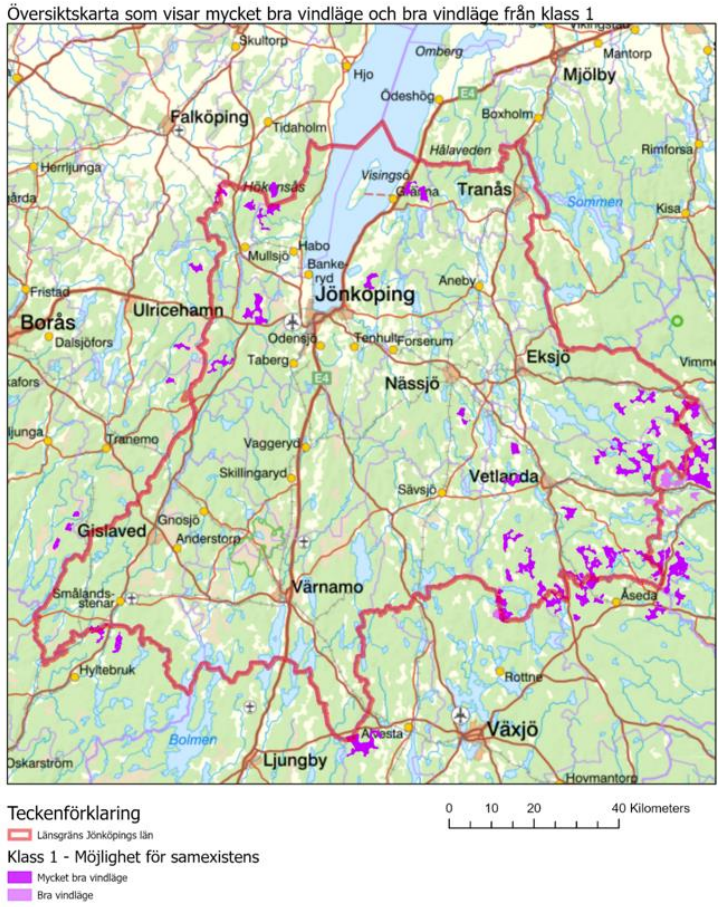

Klass 1 - Mycket bra vindläge och bra vindläge,
befintliga projekteringsområden och vindkraftverk samt Försvarsmaktens intressen

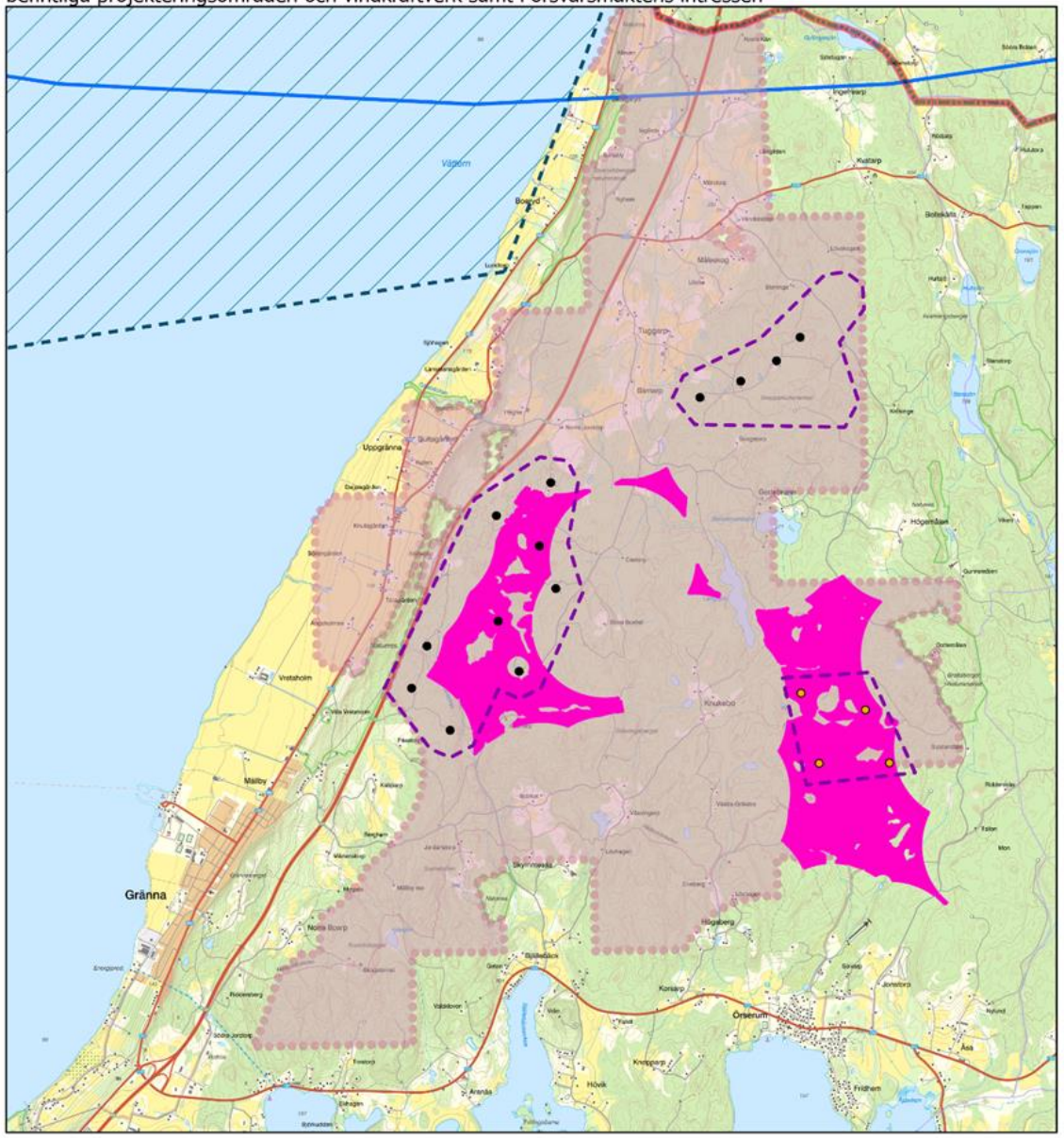

Översiktskarta som visar mycket bra vindläge och bra vindläge från klass 1

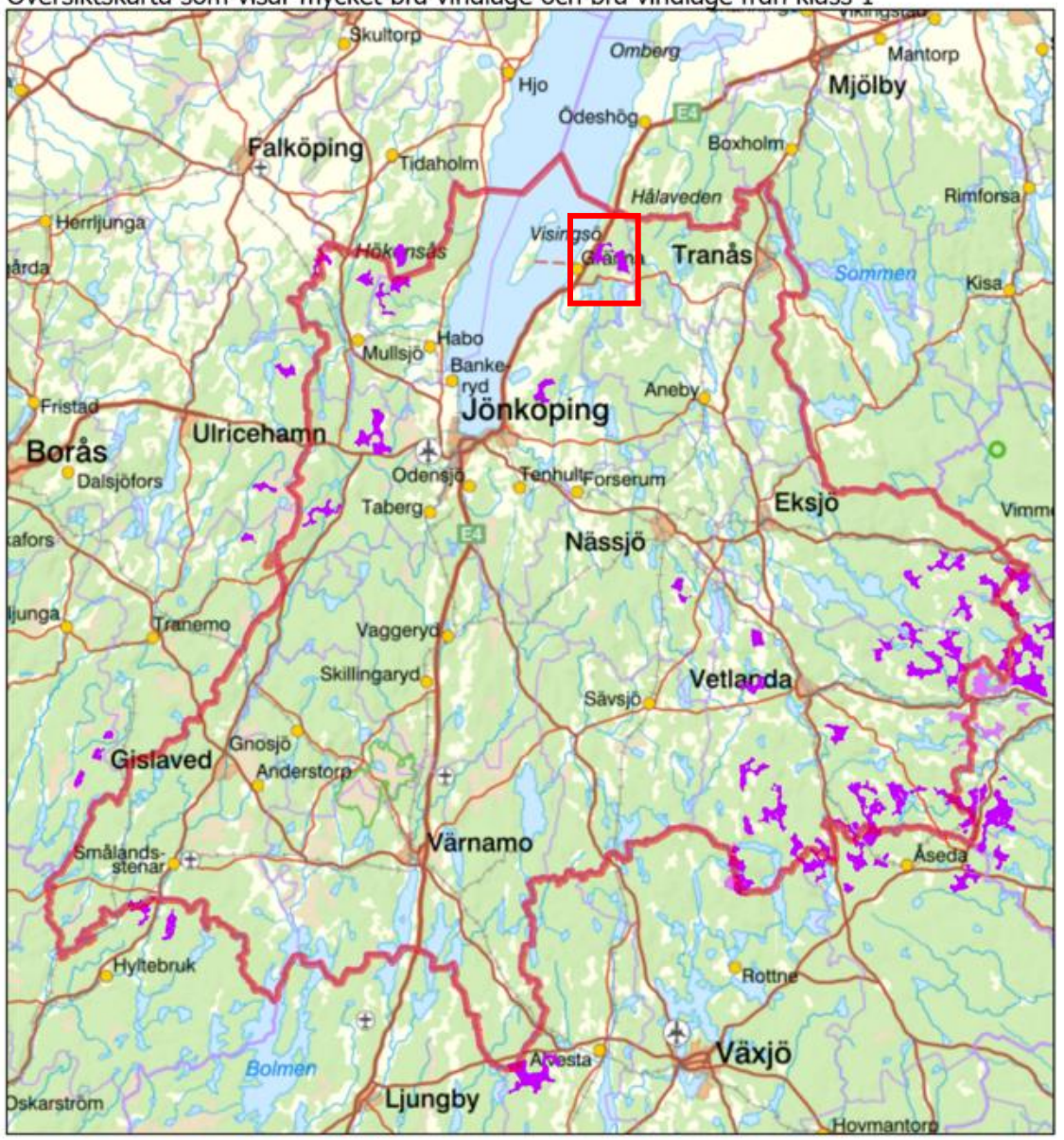

Teckenförklaring

Länsgräns Jönköpings län

0 10 20 40 Kilometers

Klass 1 - Mycket bra vindläge och bra vindläge,
befintliga projekteringsområden och vindkraftverk samt Försvarsmaktens intressen

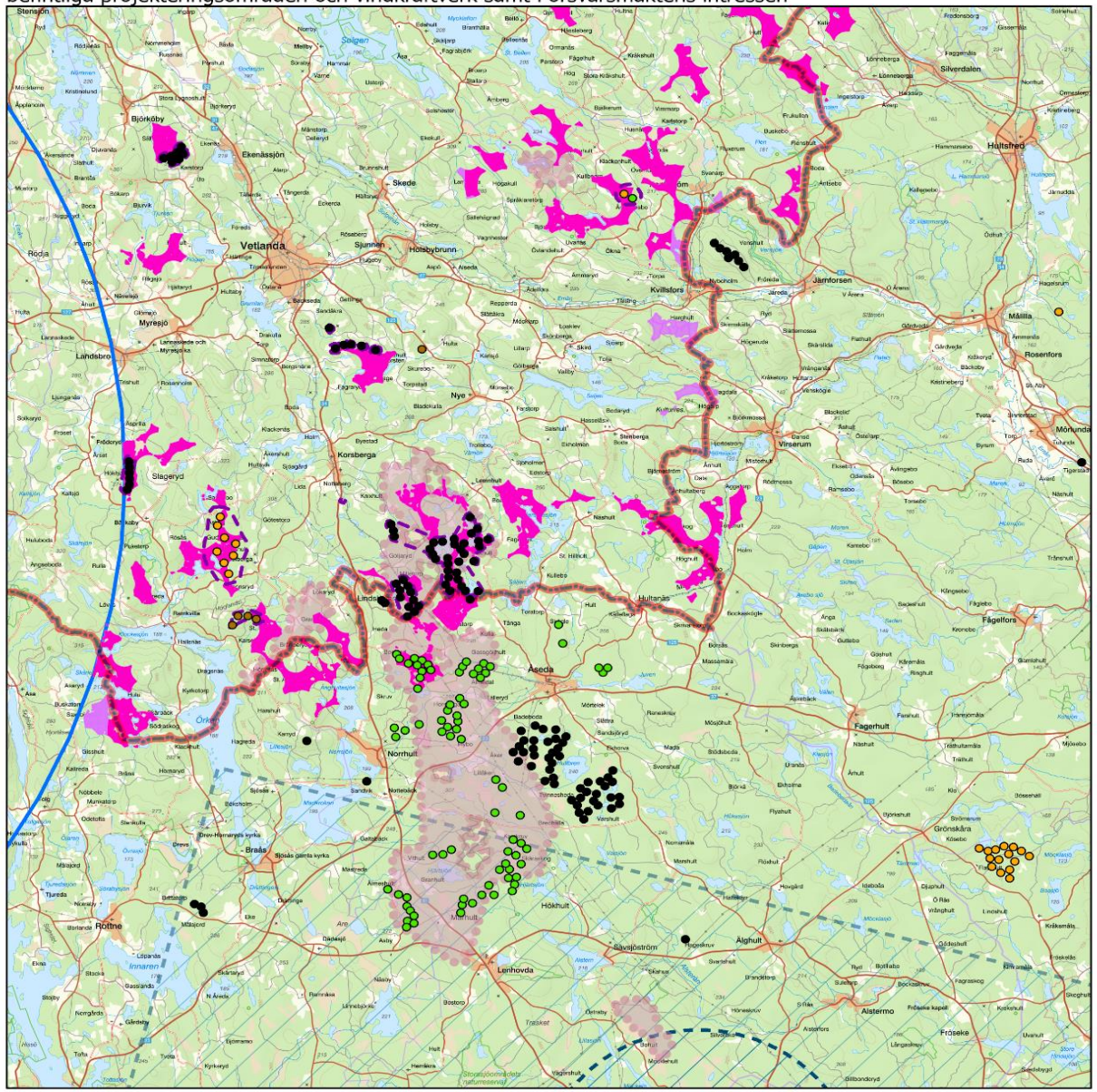

Teckenförklaring

0 4,5 9 18 Kilometers

Översiktskarta som visar mycket bra vindläge och bra vindläge från klass 1

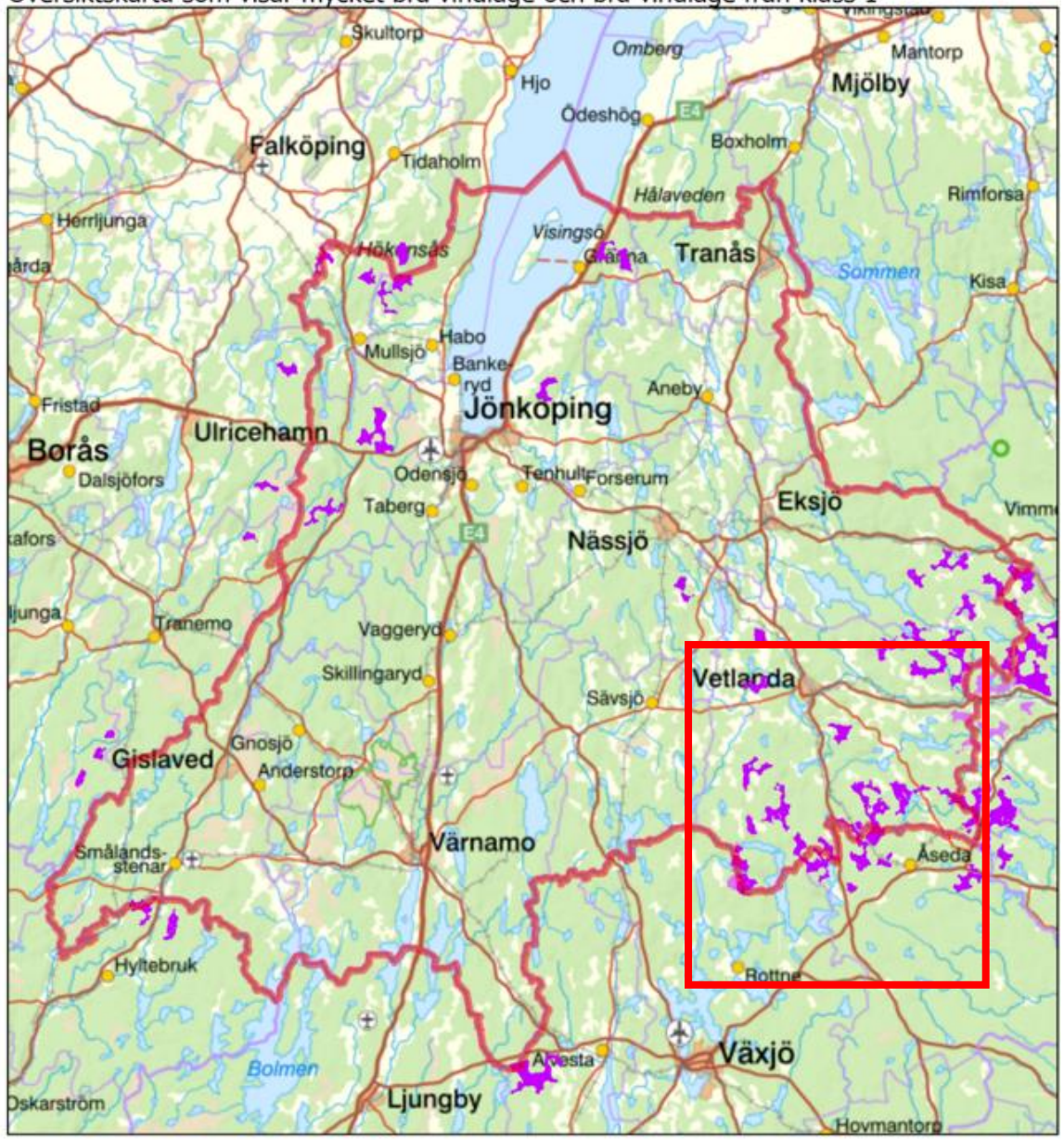

Teckenförklaring

0 10 20 40 Kilometers

Klass 1 - arealer

Delområdens vindläge	Jönköping (km²)	Delas med annat län (km²)	Totalt (km²)
Mycket bra vindläge	110	13	123 (32 st)
Bra vindläge	7	2	9 (6 st)
Totalt (km²)	**117**	**15**	**132 (38 st)**
Varav befintliga projektområden	22	4	26

(Planeringsbehov enligt Nationell strategi: 405 km²)

Efter Kraftsamling vindkraft

- Regionala analyser på pilotlän klara 2024
- Oklart om regionala analyser för övriga län
- Kommunen ansvarar för att ha aktuella ställningstaganden om vindkraft i vindbruksplaner och ÖP
- Kommuner samråder med LST om Vindbruksplaner och i ÖP-processen

- Samverkan Lst – kommun:
  - Miljötillsyn – Ping-Pong, TVL-träffar
  - Tillstånd – Lst:s ordinarie TVL-uppdrag
- Nya projektidéer
  - Stärkt organisering, kunskap och innovationskraft för ett tillförlitligt och hållbart energisystem i Jönköpings län. (Energikontoret/Länsstyrelsen)
- LST arbete med försörjning och besparing och ökad produktion av förnybar energi?

Gruppdiskussioner

Frågeställningar:

1) Hur arbetar ni vidare med vindkraftsfrågan i er organisation?
2) Ser ni behov av fortsätt samverkan om vindkraft efter projektet? Hur skulle denna samverkan kunna se ut?
3) Vad tar ni med från idag som kan användas i er roll och fortsatt arbete med vindkraft?

- Se till att alla är med i samtalet
- Ca 25 min i smågrupper
- Ca 15 minuter i helgrupp

Planen framåt!

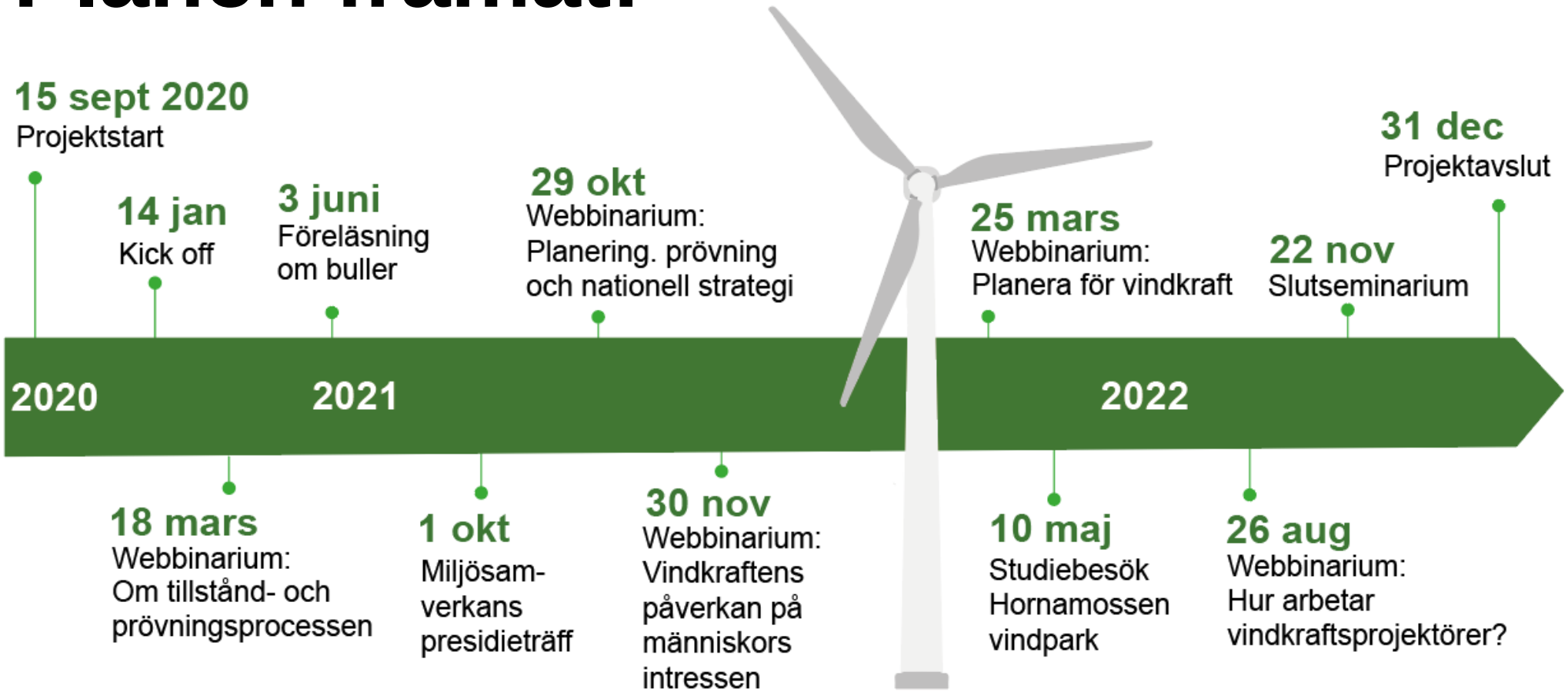

Tack för idag!

Kontakt:

Camilla Axelsson, Energikontor Norra Småland
Camilla.Axelsson@rjl.se

Lagerkvist Nils, Länsstyrelsen Jönköpings län
Nils.Lagerkvist@lansstyrelsen.se

Instagram

@energikontoret

Facebook

@energikontornorrasmaland

Twitter

@energikontoret

Linkedin

@energikontoret

YouTube

Energikontor Norra Småland